ਮੁਖਵਾਕ ਨੰਬਰ ੩੬ [ਅੰਗ ੫੭੭-੭੮]

ਸਲੋਕੁ ॥ ਕਿਆ ਸੁਣੇਦੋ ਕੂੜੁ ਵੰਞਨਿ ਪਵਣ ਝੁਲਾਰਿਆ ॥ ਨਾਨਕ ਸੁਣੀਅਰ ਤੇ ਪਰਵਾਣੁ ਜੋ ਸੁਣੇਦੇ ਸਚੁ ਧਣੀ ॥੧॥ ਛੰਤੁ ॥ ਤਿਨ ਘੋਲਿ ਘੁਮਾਈ ਜਿਨ ਪ੍ਰਭੁ ਸ੍ਰਵਣੀ ਸੁਣਿਆ ਰਾਮ ॥ ਸੇ ਸਹਜਿ ਸੁਹੇਲੇ ਜਿਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਰਸਨਾ ਭਣਿਆ ਰਾਮ ॥ ਸੇ ਸਹਜਿ ਸੁਹੇਲੇ ਗੁਣਹ ਅਮੋਲੇ ਜਗਤ ਉਧਾਰਣ ਆਏ ॥ ਭੈ ਬੋਹਿਥ ਸਾਗਰ ਪ੍ਰਭ ਚਰਣਾ ਕੇਤੇ ਪਾਰਿ ਲਘਾਏ ॥ ਜਿਨ ਕੰਉ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੀ ਮੇਰੈ ਠਾਕੁਰਿ ਤਿਨ ਕਾ ਲੇਖਾ ਨ ਗਣਿਆ ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਘੋਲਿ ਘੁਮਾਈ ਜਿਨਿ ਪ੍ਰਭੁ ਸ੍ਰਵਣੀ ਸੁਣਿਆ ॥੧॥ ਸਲੋਕੁ ॥ ਲੋਇਣ ਲੋਈ ਡਿਠ ਪਿਆਸ ਨ ਬੁਝੈ ਮੂ ਘਣੀ ॥ ਨਾਨਕ ਸੇ ਅਖੜੀਆਂ ਬਿਅੰਨਿ ਜਿਨੀ ਡਿਸੰਦੋ ਮਾ ਪਿਰੀ ॥੧॥ ਛੰਤੁ ॥ ਜਿਨੀ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਡਿਠਾ ਤਿਨ ਕੁਰਬਾਣੇ ਰਾਮ ॥ ਸੇ ਸਾਚੀ ਦਰਗਹ ਭਾਣੇ ਰਾਮ ॥ ਠਾਕੁਰਿ ਮਾਨੇ ਸੇ ਪਰਧਾਨੇ ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ॥ ਹਰਿ ਰਸਹਿ ਅਘਾਏ ਸਹਜਿ ਸਮਾਏ ਘਟਿ ਘਟਿ ਰਮਈਆ ਜਾਤੇ ॥ ਸੇਈ ਸਜਣ ਸੰਤ ਸੇ ਸੁਖੀਏ ਠਾਕੁਰ ਅਪਣੇ ਭਾਣੇ ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਿਨ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਡਿਠਾ ਤਿਨ ਕੈ ਸਦ ਕੁਰਬਾਣੇ ॥੨॥ ਸਲੋਕੁ ॥ ਦੇਹ ਅੰਧਾਰੀ ਅੰਧ ਸੁੰਞੀ ਨਾਮ ਵਿਹੂਣੀਆ ॥ ਨਾਨਕ ਸਫਲ ਜਨੰਮੁ ਜੈ ਘਟਿ ਵੁਠਾ ਸਚੁ ਧਣੀ ॥੧॥ ਛੰਤੁ ॥ ਤਿਨ ਖੰਨੀਐ ਵੰਞਾਂ ਜਿਨ ਮੇਰਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਡੀਠਾ ਰਾਮ ॥ ਜਨ ਚਾਖਿ ਅਘਾਣੇ ਹਰਿ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਮੀਠਾ ਰਾਮ ॥ ਹਰਿ ਮਨਹਿ ਮੀਠਾ ਪ੍ਰਭੂ ਤੂਠਾ ਅਮਿਉ ਵੂਠਾ ਸੁਖ ਭਏ ॥ ਦੁਖ ਨਾਸ ਭਰਮ ਬਿਨਾਸ ਤਨ ਤੇ ਜਪਿ ਜਗਦੀਸ ਈਸਹ ਜੈ ਜਏ ॥ ਮੋਹ ਰਹਤ ਬਿਕਾਰ ਥਾਕੇ ਪੰਚ ਤੇ ਸੰਗੁ ਤੂਟਾ ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਖੰਨੀਐ ਵੰਞਾ ਜਿਨ ਘਟਿ ਮੇਰਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਵੂਠਾ ॥੩॥ ਸਲੋਕੁ ॥ ਜੋ ਲੋੜੀਦੇ ਰਾਮ ਸੇਵਕ ਸੇਈ ਕਾਂਢਿਆ ॥ ਨਾਨਕ ਜਾਣੇ ਸਤਿ ਸਾਂਈ ਸੰਤ ਨ ਬਾਹਰਾ ॥੧॥ ਛੰਤੁ ॥ ਮਿਲਿ ਜਲੁ ਜਲਹਿ ਖਟਾਨਾ ਰਾਮ ॥ ਸੰਗਿ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਨਾ ਰਾਮ ॥ ਸੰਮਾਇ ਪੂਰਨ ਪੁਰਖ ਕਰਤੇ ਆਪਿ ਆਪਹਿ ਜਾਣੀਐ ॥ ਤਹ ਸੁੰਨਿ ਸਹਜਿ ਸਮਾਧਿ ਲਾਗੀ ਏਕੁ ਏਕੁ ਵਖਾਣੀਐ ॥ ਆਪਿ ਗੁਪਤਾ ਆਪਿ ਮੁਕਤਾ ਆਪਿ ਆਪੁ ਵਖਾਨਾ ॥ ਨਾਨਕ ਭ੍ਰਮ ਭੈ ਗੁਣ ਬਿਨਾਸੇ ਮਿਲਿ ਜਲੁ ਜਲਹਿ ਖਟਾਨਾ ॥੪॥੨॥

ਸਲੋਕੁ ॥ ਕਿਆ ਸੁਣੇਦੋ ਕੂੜੁ; ਵੰਞਨਿ ਪਵਣ ਝੁਲਾਰਿਆ ॥

ਹੇ ਜੀਵ ! ਤੂੰ ਕੂੜੁ = ਝੂਠੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਸਿਫ਼ਤ ਦੇ ਬਚਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਆ = ਕੀ ਸੁਣੇਦੋ = ਸੁਣਦਾ ਹੈਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਾਰੇ ਪਦਾਰਥ ਤਾਂ ਪਵਣ = ਹਵਾ ਦੇ ਝੁਲਾਰਿਆ = ਬੁੱਲ੍ਹਿਆਂ ਵਾਂਗ ਵੰਞਨਿ = ਚਲੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ ਜਿਵੇਂ ਹਵਾ ਦੇ ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਪੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਖੜਕਾ ਕੇ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਇਉਂ ਹਵਾ ਦੀ ਨਿਆਈਂ ਝੂਠੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਸਿਫ਼ਤ ਦੇ ਵਾਕ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਨਾਲ ਸੰਸਾਰੀ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ ਸੁਣ ਕੇ ਪੱਤਿਆਂ ਵਾਂਗ ਝੂਲਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਨਾਸ਼ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਨਾਨਕ ਸੁਣੀਅਰ ਤੇ ਪਰਵਾਣੁ; ਜੋ ਸੁਣੇਦੇ ਸਚੁ ਧਣੀ ॥੧॥

ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਤੇ = ਉਹੋ ਹੀ ਸੁਣੀਅਰ = ਕੰਨ ਪਰਵਾਣੁ = ਪ੍ਰਮਾਣਨੀਕ ਹਨ, ਜੋ = ਜਿਹੜੇ ਸ਼ਰਧਾ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਸਹਿਤ ਹੋ ਕੇ ਸਚੁ = ਸੱਚੇ ਧਣੀ = ਮਾਲਕ ਦੇ ਜੱਸ ਨੂੰ ਸੁਣੇਦੇ = ਸੁਣਦੇ ਹਨ।

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

ਛੰਤੁ ॥ ਤਿਨ ਘੋਲਿ ਘੁਮਾਈ; ਜਿਨ ਪ੍ਰਭੁ ਸ੍ਰਵਣੀ ਸੁਣਿਆ ਰਾਮ ॥

ਰਾਮ = ਹੇ ਭਾਈ ! ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰਮੁਖ ਜਨਾਂ ਤੋਂ ਘੋਲਿ ਘੁਮਾਈ = ਵਾਰਨੇ ਫੇਰਨੇ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ਰਧਾ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੂਪੀ ਸ੍ਰਵਣੀ = ਕੰਨਾਂ ਨਾਲ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦਾ ਜੱਸ ਸੁਣਿਆ = ਸੁਣਨਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਸੇ ਸਹਜਿ ਸੁਹੇਲੇ; ਜਿਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਰਸਨਾ ਭਣਿਆ ਰਾਮ ॥

ਹੇ ਭਾਈ ! ਸੇ = ਉਹ ਪੁਰਖ ਸਹਜਿ = ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੀ ਸੁਹੇਲੇ = ਸੁਖੀ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਰਿ = ਹਰੀ ਹਰਿ = ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜੀਭਾ ਦੁਆਰਾ ਭਣਿਆ = ਉਚਾਰਨ ਕੀਤਾ ਭਾਵ ਜਪਿਆ ਹੈ।

ਸੇ ਸਹਜਿ ਸੁਹੇਲੇ ਗੁਣਹ ਅਮੋਲੇ; ਜਗਤ ਉਧਾਰਣ ਆਏ ॥

ਸੇ = ਉਹ ਸਹਜਿ = ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੀ ਸੁਹੇਲੇ = ਸੁਖੀ ਤੇ ਅਮੋਲਕ ਗਿਆਨ ਆਦਿ ਗੁਣਹ = ਗੁਣਾਂ ਵਾਲੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪ ਤਾਂ ਮੁਕਤ ਹਨ ਤੇ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਉਧਾਰਣ = ਪਾਰ ਲਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਆਏ ਹਨ।

ਭੈ ਬੋਹਿਥ ਸਾਗਰ ਪ੍ਰਭ ਚਰਣਾ; ਕੇਤੇ ਪਾਰਿ ਲਘਾਏ ॥

ਭੈ = ਖ਼ੌਫ਼ਤਾਈ ਵਾਲੇ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਸਾਗਰ = ਸਮੁੰਦਰ ਤੋਂ ਪਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਭ = ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੇ ਨਾਮ ਰੂਪੀ ਚਰਨ ਬੋਹਿਥ = ਜਹਾਜ਼ ਦੀ ਨਿਆਈਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰਮੁਖ ਜਨਾਂ ਨੇ ਕੇਤੇ = ਕਿਤਨਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਰਨਾਂ ਦੀ ਓਟ ਦੇ ਕੇ ਸੰਸਾਰ-ਸਮੁੰਦਰ ਤੋਂ ਪਾਰ ਲਘਾਏ = ਲੰਘਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਜਿਨ ਕੰਉ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੀ ਮੇਰੈ ਠਾਕੁਰਿ; ਤਿਨ ਕਾ ਲੇਖਾ ਨ ਗਣਿਆ ॥

ਜਿਨ = ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੰਉ = ਤਾਈਂ ਮੇਰੇ = ਸਾਡੇ ਠਾਕੁਰਿ = ਸੁਆਮੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕ੍ਰਿਪਾ = ਮਿਹਰ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਫੇਰ ਤਿਨ = ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾ = ਦਾ ਲੇਖਾ = ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ ਨ ਗਣਿਆ = ਗਿਣਨਾ, ਵਿਚਾਰਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਘੋਲਿ ਘੁਮਾਈ; ਜਿਨਿ ਪ੍ਰਭੁ ਸ੍ਰਵਣੀ ਸੁਣਿਆ ॥੧॥

ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਤਿਸੁ = ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰਮੁਖ ਜਨਾਂ ਤੋਂ ਘੋਲਿ ਘੁਮਾਈ = ਵਾਰਨੇ ਫੇਰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਰਧਾ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੂਪੀ ਸ੍ਰਵਣੀ = ਕੰਨਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਜਸ ਨੂੰ ਸ੍ਰਵਣ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਸਲੋਕੁ ॥ ਲੋਇਣ ਲੋਈ ਡਿਠ; ਪਿਆਸ ਨ ਬੁਝੈ ਮੂ ਘਣੀ ॥

ਹੇ ਭਾਈ ! ਮੈਂ ਆਪਣੀਆਂ ਲੋਇਣ = ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਰੀ ਲੋਈ = ਲੁਕਾਈ ਭਾਵ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਅਨੰਤ ਰੰਗਾਂ ਦੀ ਡਿਠ = ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ ਪਰ ਵੇਖਣ ਨਾਲ ਮੂ = ਮੇਰੀ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਪਿਆਸ ਨ ਬੁਝੈ = ਬੁਝੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਹੋਰ ਘਣੀ = ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਧ ਗਈ ਹੈ ਅਥਵਾ—ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਮਨ ਬੁੱਧ ਰੂਪੀ ਨੇਤਰਾਂ ਨਾਲ ਲੋਈ = ਲੋਅ ਭਾਵ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰੂਪ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਡਿਠਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਪਿਆਸ ਬੁਝੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੱਗ ਗਈ ਹੈ।

ਨਾਨਕ ਸੇ ਅਖੜੀਆਂ ਬਿਅੰਨਿ; ਜਿਨੀ ਡਿਸੰਦੋ ਮਾ ਪਿਰੀ ॥੧॥

ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੇ = ਉਹ ਅਖੜੀਆਂ ਬਿਅੰਨਿ = ਹੋਰ ਹੀ ਹਨ, ਭਾਵ ਬਿਬੇਕ ਵੈਰਾਗ ਜਾਂ ਪ੍ਰੋਖ ਤੇ ਅਪ੍ਰੋਖ ਗਿਆਨ ਰੂਪੀ ਨੇਤਰ ਹਨ, ਜਿਨੀ = ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਾ = ਮੇਰਾ ਪਿਰੀ = ਪਿਆਰਾ ਡਿਸੰਦੋ = ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਵਾ—(ਬਿ + ਅੰਨਿ) ਬਿ = ਦ੍ਵੈਤ ਨੂੰ ਮੇਟਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅੰਨਿ = ਅਨਯ (ਹੋਰ) ਹੀ ਏਕਤਾ ਵਾਲੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ਦੀ ਜੋਤ ਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਵਿਆਪਕ ਦੇਖਿਆ ਹੈ।

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

ਛੰਤੁ ॥ ਜਿਨੀ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਡਿਠਾ; ਤਿਨ ਕੁਰਬਾਣੇ ਰਾਮ ॥

ਰਾਮ = ਹੇ ਭਾਈ ! ਜਿਨੀ = ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਨ ਬੁੱਧ, ਵਿਵੇਕ ਵੈਰਾਗ, ਪ੍ਰੋਖ ਅਪ੍ਰੋਖ ਗਿਆਨ ਰੂਪੀ ਨੇਤਰਾਂ ਨਾਲ ਹਰਿ = ਹਰੇ ਭਰੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਭੁ = ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਨੂੰ ਡਿਠਾ = ਦੇਖਿਆ ਭਾਵ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਤਿਨ = ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਮਨ ਬਾਣੀ ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਕੁਰਬਾਣੇ = ਬਲਿਹਾਰ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ।

ਸੇ ਸਾਚੀ ਦਰਗਹ; ਭਾਣੇ ਰਾਮ ॥

ਹੇ ਭਾਈ ! ਉਹ ਸਾਧਸੰਗਤਿ, ਸਚਖੰਡ ਰੂਪੀ ਸੱਚੀ ਦਰਗਾਹ = ਨਿਆਇ ਸਭਾ ਵਿਚ ਭਾਣੇ = ਭਾਉਂਦੇ ਹਨ ਵਾ—(ਦਰ + ਗਹ) ਦਰ = ਅੰਦਰ ਜੋ ਤੁਰੀਆ ਪਦ ਰੂਪੀ ਸੱਚੀ ਗਹ = ਜਗ੍ਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਚ ਭਾਅ ਗਏ ਹਨ।

ਠਾਕੁਰਿ ਮਾਨੇ ਸੇ ਪਰਧਾਨੇ; ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ॥

ਜਿਹੜੇ ਸੁਆਮੀ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੰਨ ਲਏ ਹਨ ਵਾ—ਜੋ ਠਾਕੁਰ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਆਸਰਾ ਮਾਨੇ = ਮੰਨਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਵਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕ ਕੇ ਪਰਧਾਨੇ = ਮੁਖੀ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰੀ ਦੇ ਰੰਗਿ = ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਰੰਗੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਹਰਿ ਰਸਹਿ ਅਘਾਏ ਸਹਜਿ ਸਮਾਏ; ਘਟਿ ਘਟਿ ਰਮਈਆ ਜਾਤੇ ॥

ਜੋ ਹਰੀ ਦੇ ਰਸਹਿ = ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਚ ਅਘਾਏ = ਰੱਜੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਹ ਸਹਜਿ = ਸ਼ਾਂਤੀ ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਅਭੇਦ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਘਟਿ ਘਟਿ = ਘਟਾਂ ਘਟਾਂ; ਚਾਰੇ ਖਾਣੀਆਂ ਦੇ ਘਟਾਂ ਵਿਚ ਰਮਈਆ = ਰਮਿਆ ਹੋਇਆ ਪ੍ਰਭੂ ਜਾਣਿਆ ਹੈ।

ਸੇਈ ਸਜਣ ਸੰਤ ਸੇ ਸੁਖੀਏ; ਠਾਕੁਰ ਅਪਣੇ ਭਾਣੇ ॥

ਸੇਈ = ਉਹ ਸਤਿ ਸੰਤੋਖ ਆਦਿ ਗੁਣਾਂ ਵਾਲੇ ਸਜਣ = ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਮਿੱਤਰ ਹਨ, ਉਹੀ ਸਾਸ ਗਿਰਾਸ ਨਾਮ ਧਿਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸੰਤ = ਸ਼ਾਂਤ-ਚਿਤ ਮਹਾਤਮਾ ਹਨ ਤੇ ਸੇ = ਉਹੀ ਆਤਮਾਨੰਦ ਕਰਕੇ ਸੁਖੀਏ = ਸੁਖੀ ਹਨ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਠਾਕੁਰ = ਸੁਆਮੀ ਨੂੰ ਭਾਣੇ = ਭਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਿਨ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਡਿਠਾ; ਤਿਨ ਕੈ ਸਦ ਕੁਰਬਾਣੇ ॥੨॥

ਸਤਿਗੁਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਰਿ = ਹਰੇ ਭਰੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਭੁ = ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਨੂੰ ਡਿਠਾ = ਵੇਖਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੈ = ਦੇ ਉੱਪਰੋਂ ਅਸੀਂ ਸਦ = ਹਮੇਸ਼ਾ ਕੁਰਬਾਣੇ = ਬਲਿਹਾਰ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ।

ਸਲੋਕੁ ॥ ਦੇਹ ਅੰਧਾਰੀ ਅੰਧ; ਸੁੰਞੀ ਨਾਮ ਵਿਹੂਣੀਆ ॥

ਮਨਮੁਖ ਅੰਧ = ਅਗਿਆਨੀ ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਦੇਹ = ਦੇਹੀ ਅਗਿਆਨ ਕਰਕੇ ਅੰਧਾਰੀ = ਅੰਨ੍ਹੀ ਹੈ ਤੇ ਨਾਮ ਤੋਂ ਵਿਹੂਣੀਆ = ਸੱਖਣੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸੁੰਞੀ = ਖ਼ਾਲੀ ਹੈ।

ਨਾਨਕ ਸਫਲ ਜਨੰਮੁ; ਜੈ ਘਟਿ ਵੁਠਾ ਸਚੁ ਧਣੀ ॥੧॥

ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਨੁੱਖਾ ਜਨਮ ਭਾਵ ਮਨੁੱਖਾ ਸਰੀਰ ਸਫਲ = ਮੁਕਤੀ ਰੂਪੀ ਫਲ ਦੇ ਸਹਿਤ ਹੈ, ਜੈ = ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਟਿ = ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਸੱਚਾ ਧਣੀ = ਮਾਲਕ ਪ੍ਰਭੂ ਵੱਸ ਗਿਆ ਹੈ।

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

ਛੰਤੁ ॥ ਤਿਨ ਖੰਨੀਐ ਵੰਞਾਂ; ਜਿਨ ਮੇਰਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਡੀਠਾ ਰਾਮ ॥

ਰਾਮ = ਹੇ ਭਾਈ ! ਮੈਂ ਤਿਨ = ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਤੋਂ ਖੰਨੀਐ = ਟੁਕੜੇ-ਟੁਕੜੇ ਹੋ ਕੇ ਕੁਰਬਾਨ ਹੋ ਵੰਞਾਂ = ਜਾਵਾਂ, ਜਿਨ = ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰਾ ਹਰਿ = ਹਰੇ ਭਰੇ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਭੁ = ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਡੀਠਾ = ਦੇਖਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਜਨ ਚਾਖਿ ਅਘਾਣੇ; ਹਰਿ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਮੀਠਾ ਰਾਮ ॥

ਰਾਮ = ਹੇ ਭਾਈ ! ਜੋ ਹਰਿ = ਹਰੇ ਭਰੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਰਿ = ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਮੀਠਾ = ਮਿੱਠਾ ਨਾਮ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਗੁਰਮੁਖ ਜਨ ਚਾਖਿ = ਚੱਖ ਭਾਵ ਜਪ ਕੇ ਆਤਮ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਕਰਕੇ ਅਘਾਣੇ = ਰੱਜ ਗਏ ਹਨ।

ਹਰਿ ਮਨਹਿ ਮੀਠਾ ਪ੍ਰਭੁ ਤੂਠਾ; ਅਮਿਉ ਵੂਠਾ ਸੁਖ ਭਏ ॥

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰ ਪ੍ਰਭੂ ਆਪ ਤੂਠਾ = ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਨ ਵਿਚ ਹਰੀ ਦਾ ਨਾਮ ਮਿੱਠਾ (ਪਿਆਰਾ) ਲੱਗਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੰਦਰ ਅਮਿਉ = ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਵੱਸ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹੀ ਸੁਖ ਦੇ ਸਹਿਤ ਹੋਏ ਹਨ।

ਦੁਖ ਨਾਸ ਭਰਮ ਬਿਨਾਸ ਤਨ ਤੇ; ਜਪਿ ਜਗਦੀਸ ਈਸਹ ਜੈ ਜਏ ॥

ਜੋ ਜਗਦੀਸ = ਜਗਤ ਦੇ ਈਸ਼ਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਆਦਿਕਾਂ ਦਾ ਵੀ ਈਸ਼ਰ (ਮਾਲਕ) ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਸਾਰੇ ਜੈ ਜਏ = ਜੈ-ਜੈਕਾਰ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਜਪਿ = ਜਪਣ ਨਾਲ ਜੰਮਣ ਮਰਨ ਦਾ ਦੁਖ ਨਾਸ = ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤਨ = ਸਰੀਰ (ਅੰਤਹਕਰਣ) ਤੇ = ਤੋਂ ਪੰਜ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਭਰਮ ਵੀ ਬਿਨਾਸ = ਨਾਸ਼ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮੋਹ ਰਹਤ ਬਿਕਾਰ ਥਾਕੇ; ਪੰਚ ਤੇ ਸੰਗੁ ਤੂਟਾ ॥

ਉਹ ਮੋਹ = ਅਗਿਆਨ ਤੋਂ ਰਹਤ = ਬਿਨਾਂ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਤੇ ਕਾਮਾਦਿਕ ਵਿਕਾਰ ਵੀ ਥੱਕ ਗਏ ਹਨ ਤੇ ਪੰਚ = ਪੰਜ ਵਿਸ਼ਿਆਂ (ਸ਼ਬਦ, ਸਪਰਸ਼, ਰੂਪ, ਰਸ, ਗੰਧ) ਤੇ = ਤੋਂ ਵੀ ਸੰਗੁ = ਸਾਥ ਤੂਟਾ = ਟੁੱਟ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਖੰਨੀਐ ਵੰਞਾ; ਜਿਨ ਘਟਿ ਮੇਰਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਵੂਠਾ ॥੩॥

ਸਤਿਗੁਰ ਜੀ ਕਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਤੋਂ ਮੈਂ ਖੰਨੀਐ = ਟੁਕੜੇ-ਟੁਕੜੇ ਹੋ ਕੇ ਕੁਰਬਾਨ ਵੰਞਾ = ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਟਿ = ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਮੇਰਾ ਹਰਿ = ਹਰੇ ਭਰੇ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਭੂ ਵੂਠਾ = ਵੱਸਿਆ ਹੈ।

ਸਲੋਕੁ ॥ ਜੋ ਲੋੜੀਦੇ ਰਾਮ; ਸੇਵਕ ਸੇਈ ਕਾਂਢਿਆ ॥

ਜਿਹੜੇ ਪੁਰਸ਼ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਲੋੜੀਦੇ = ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਵਾ—ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਮ ਆਪ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹੀ ਰਾਮ ਦੇ ਸੇਵਕ = ਦਾਸ ਕਾਂਢਿਆ = ਕਹੀਦੇ ਹਨ ਵਾ—ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੇਵਕਾਂ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰਕ ਦੁਖ ਤੋਂ ਕਾਂਢਿਆ = ਕੱਢਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਨਾਨਕ ਜਾਣੇ ਸਤਿ; ਸਾਂਈ ਸੰਤ ਨ ਬਾਹਰਾ ॥੧॥

ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਸਤਿ = ਸੱਚ, ਨਿਸਚੇ ਕਰਕੇ ਜਾਣੇ = ਜਾਨਣਾ ਕਰੇ, ਕਿ ਸਾਂਈ = ਮਾਲਕ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸੰਤ = ਸ਼ਾਂਤ-ਚਿਤ ਮਹਾਤਮਾ ਜਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰਾ = ਬਾਹਰ, ਵੱਖਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਭਾਵ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿਰਦਿਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਤੱਖ ਹੋ ਕੇ ਵੱਸਦਾ ਹੈ।

ਛੰਤੁ ॥ ਮਿਲਿ ਜਲੁ; ਜਲਹਿ ਖਟਾਨਾ ਰਾਮ ॥

ਰਾਮ = ਹੇ ਭਾਈ ! ਜਿਵੇਂ ਜਲੁ = ਪਾਣੀ ਜਲਹਿ = ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਮਿਲ ਕਰਕੇ ਖਟਾਨਾ = ਅਭੇਦ, ਇਕ ਰੂਪ

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਉਂ ਸੰਤ ਜਨ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਿਚ ਅਭੇਦ ਹੋ ਕੇ ਇੱਕੋ ਹੀ ਰੂਪ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਰਥਾਤ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਘੜੇ ਦਾ ਪਾਨੀ ਨਦੀ ਵਿਚ ਪਾ ਦੇਈਏ ਤਾਂ ਘੜੇ ਦਾ ਪਾਨੀ ਨਦੀ ਦਾ ਰੂਪ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਉਂ ਅੰਤਹਕਰਣ ਰੂਪੀ ਘੜੇ ਦਾ ਜੀਵਾਤਮਾ (ਤੂੰ ਪਦ ਦਾ ਲੱਖ ਅਰਥ) ਰੂਪੀ ਪਾਨੀ ਈਸ਼ਰ ਰੂਪੀ ਨਦੀ ਦੇ (ਤਤ ਪਦ ਦੇ ਲੱਖ ਅਰਥ ਰੂਪ) ਪਾਨੀ ਵਿਚ ਮਿਲ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪੀ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਜਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

ਸੰਗਿ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ; ਮਿਲਾਨਾ ਰਾਮ ॥

ਰਾਮ = ਹੇ ਭਾਈ ! ਜੋਤੀ = ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰੂਪ ਅਦ੍ਵੈਤ ਅਨੰਦ ਰੂਪ ਜੋ ਸਭਨਾਂ ਵਿਚ ਇਕ-ਰਸ ਹੈ, ਉਸ ਜੋਤੀ ਸਰੂਪ ਦੇ ਸੰਗਿ = ਨਾਲ ਸੰਤ ਜਨਾਂ ਦੀ ਪਰਤਕ ਜੋਤ ਦਾ ਮਿਲਾਨਾ = ਸਮਾਉਣਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਸੰਮਾਇ ਪੂਰਨ ਪੁਰਖ ਕਰਤੇ; ਆਪਿ ਆਪਹਿ ਜਾਣੀਐ ॥

ਉਹ ਪੂਰਨ = ਵਿਆਪਕ ਪੁਰਖ = ਪੁਰਖਾਰਥ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਾ—(ਪੁ + ਰਖ) ਪੂ ਨਾਮੀ ਨਰਕਾਂ ਆਦਿ ਤੋਂ ਰਖ = ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰਚਨਹਾਰ ਪ੍ਰਭੂ ਵਿਚ ਸੰਮਾਇ = ਸਮਾਅ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਤੂੰ ਪਦ ਦੇ ਲੱਖ ਅਰਥ ਦੁਆਰਾ ਆਪ ਤੱਤ ਪਦ ਦੇ ਲੱਖ ਅਰਥ ਰੂਪ ਕਰ ਕੇ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਆਪ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਜਾਣਦੇ ਹਨ।

ਤਹ ਸੁੰਨਿ ਸਹਜਿ ਸਮਾਧਿ ਲਾਗੀ; ਏਕੁ ਏਕੁ ਵਖਾਣੀਐ ॥

ਤਦੋਂ ਤਹ = ਉਥੇ ਸੁੰਨਿ = ਅਫੁਰ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਚਿਤ ਸਹਜਿ = ਸ਼ਾਂਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਸੁਤੇ-ਸਿੱਧ ਹੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਅਡੋਲ ਸਮਾਧਿ = ਸਮਾਧੀ ਲਾਗੀ = ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਏਕੁ ਏਕੁ = ਇੱਕੋ ਇਕ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਵਖਾਣੀਐ = ਕਥਨ ਕਰੀਦਾ ਹੈ ਵਾ—ਇੱਕੋ ਆਪ ਹੀ ਜੀਵ ਰੂਪ ਹੈ, ਇੱਕੋ ਆਪ ਹੀ ਈਸ਼ਰ ਰੂਪ ਹੈ ਵਾ—ਇੱਕੋ ਹੀ ਨਿਰਗੁਣ ਸਰੂਪ, ਇੱਕੋ ਆਪ ਹੀ ਸਰਗੁਣ ਸਰੂਪ ਕਰਕੇ ਕਥਨ ਕਰੀਦਾ ਹੈ।

ਆਪਿ ਗੁਪਤਾ ਆਪਿ ਮੁਕਤਾ; ਆਪਿ ਆਪੁ ਵਖਾਨਾ ॥

ਆਪ ਹੀ ਅਗਿਆਨੀਆਂ ਨੂੰ ਗੁਪਤਾ = ਗੁਪਤ, ਛਿਪਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਆਪ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਕਤਾ = ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ ਵਾ—ਆਪ ਹੀ ਗੁਪਤ ਭਾਵ ਨਿਰਗੁਣ ਸਰੂਪ ਹੈ, ਆਪ ਹੀ ਮੁਕਤਾ = ਬੰਧਨਾਂ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਸਰਗੁਣ ਸਰੂਪ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪ ਹੀ ਆਪਣੇ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਵਖਾਨਾ = ਕਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਵਾ—ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਦੇ ਤਾਈਂ ਬ੍ਰਹਮ ਦਾ ਆਪਣਾ ਆਪ ਰੂਪ ਕਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਨਾਨਕ ਭ੍ਰਮ ਭੈ ਗੁਣ ਬਿਨਾਸੇ; ਮਿਲਿ ਜਲੁ ਜਲਹਿ ਖਟਾਨਾ ॥੪॥੨॥

ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਤ ਜਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਪੰਜ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਭਰਮ, ਸਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਡਰ ਤਿੰਨੇ ਗੁਣ ਬਿਨਾਸੇ = ਨਾਸ਼ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਇਉਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜੋ ਅੰਤਹਕਰਣ ਦੀ ਉਪਾਧੀ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜੀਵ ਰੂਪ ਜਲ ਮੰਨਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਤਤ ਪਦ ਦੇ ਲੱਖ ਅਰਥ ਰੂਪੀ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਮਿਲ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪੀ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਖਟਾਨਾ = ਅਭੇਦ ਹੋ ਗਏ ਹਨ।

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖ਼ਾਲਸਾ ॥ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫ਼ਤਹ ॥

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

ਮੁਖਵਾਕ ਨੰਬਰ ੩੭ [ਆਦਿ ਅੰਗ ੫੭੯]

ਵਡਹੰਸੁ ਮਹਲਾ ੧ ॥ ਆਵਹੁ ਮਿਲਹੁ ਸਹੇਲੀਹੋ ਸਚੜਾ ਨਾਮੁ ਲਏਹਾਂ ॥ ਰੋਵਹ ਬਿਰਹਾ ਤਨ ਕਾ ਆਪਣਾ ਸਾਹਿਬੁ ਸੰਮ੍ਹ੍ਹਾਲੇਹਾਂ ॥ ਸਾਹਿਬੁ ਸਮ੍ਹ੍ਹਾਲਿਹ ਪੰਥੁ ਨਿਹਾਲਿਹ ਅਸਾ ਭਿ ਓਥੈ ਜਾਣਾ ॥ ਜਿਸ ਕਾ ਕੀਆ ਤਿਨ ਹੀ ਲੀਆ ਹੋਆ ਤਿਸੈ ਕਾ ਭਾਣਾ ॥ ਜੋ ਤਿਨਿ ਕਰਿ ਪਾਇਆ ਸੁ ਆਗੈ ਆਇਆ ਅਸੀ ਕਿ ਹੁਕਮੁ ਕਰੇਹਾ ॥ ਆਵਹੁ ਮਿਲਹੁ ਸਹੇਲੀਹੋ ਸਚੜਾ ਨਾਮੁ ਲਏਹਾ ॥੧॥ ਮਰਣੁ ਨ ਮੰਦਾ ਲੋਕਾ ਆਖੀਐ ਜੇ ਮਰਿ ਜਾਣੈ ਐਸਾ ਕੋਇ ॥ ਸੇਵਿਹੁ ਸਾਹਿਬੁ ਸੰਮ੍ਰਥੁ ਆਪਣਾ ਪੰਥੁ ਸੁਹੇਲਾ ਆਗੈ ਹੋਇ ॥ ਪੰਥਿ ਸੁਹੇਲੈ ਜਾਵਹੁ ਤਾਂ ਫਲੁ ਪਾਵਹੁ ਆਗੈ ਮਿਲੈ ਵਡਾਈ ॥ ਭੇਟੈ ਸਿਉ ਜਾਵਹੁ ਸਚਿ ਸਮਾਵਹੁ ਤਾਂ ਪਤਿ ਲੇਖੈ ਪਾਈ ॥ ਮਹਲੀ ਜਾਇ ਪਾਵਹੁ ਖਸਮੈ ਭਾਵਹੁ ਰੰਗ ਸਿਉ ਰਲੀਆ ਮਾਣੈ ॥ ਮਰਣੁ ਨ ਮੰਦਾ ਲੋਕਾ ਆਖੀਐ ਜੇ ਕੋਈ ਮਰਿ ਜਾਣੈ ॥੨॥ ਮਰਣੁ ਮੁਣਸਾ ਸੂਰਿਆ ਹਕੁ ਹੈ ਜੋ ਹੋਇ ਮਰਨਿ ਪਰਵਾਣੋ ॥ ਸੂਰੇ ਸੇਈ ਆਗੈ ਆਖੀਅਹਿ ਦਰਗਹ ਪਾਵਹਿ ਸਾਚੀ ਮਾਣੋ ॥ ਦਰਗਹ ਮਾਣੁ ਪਾਵਹਿ ਪਤਿ ਸਿਉ ਜਾਵਹਿ ਆਗੈ ਦੂਖੁ ਨ ਲਾਗੈ ॥ ਕਰਿ ਏਕੁ ਧਿਆਵਹਿ ਤਾਂ ਫਲੁ ਪਾਵਹਿ ਜਿਤੁ ਸੇਵਿਐ ਭਉ ਭਾਗੈ ॥ ਊਚਾ ਨਹੀ ਕਹਣਾ ਮਨ ਮਹਿ ਰਹਣਾ ਆਪੇ ਜਾਣੈ ਜਾਣੋ ॥ ਮਰਣੁ ਮੁਣਸਾਂ ਸੂਰਿਆ ਹਕੁ ਹੈ ਜੋ ਹੋਇ ਮਰਹਿ ਪਰਵਾਣੋ ॥੩॥ ਨਾਨਕ ਕਿਸ ਨੋ ਬਾਬਾ ਰੋਈਐ ਬਾਜੀ ਹੈ ਇਹੁ ਸੰਸਾਰੋ ॥ ਕੀਤਾ ਵੇਖੈ ਸਾਹਿਬੁ ਆਪਣਾ ਕੁਦਰਤਿ ਕਰੇ ਬੀਚਾਰੋ ॥ ਕੁਦਰਤਿ ਬੀਚਾਰੇ ਧਾਰਣ ਧਾਰੇ ਜਿਨਿ ਕੀਆ ਸੋ ਜਾਣੈ ॥ ਆਪੇ ਵੇਖੈ ਆਪੇ ਬੂਝੈ ਆਪੇ ਹੁਕਮੁ ਪਛਾਣੈ ॥ ਜਿਨਿ ਕਿਛੁ ਕੀਆ ਸੋਈ ਜਾਣੈ ਤਾ ਕਾ ਰੂਪੁ ਅਪਾਰੋ ॥ ਨਾਨਕ ਕਿਸ ਨੋ ਬਾਬਾ ਰੋਈਐ ਬਾਜੀ ਹੈ ਇਹੁ ਸੰਸਾਰੋ ॥੪॥੨॥

ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਜੋ ਮੁਖਵਾਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ ਇਸ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋ ਸਖੀਆਂ ਦੇ ਸੰਬਾਦ ਦੁਆਰਾ ਜਗਿਆਸੂ ਮਹਾਤਮਾ ਦਾ ਅੰਤਰੀਵ ਭਾਵ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਲਾਹਣੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਲਾਹਣੀ ਦੀ ਕੁਝ ਸੰਖੇਪ ਵੀਚਾਰ :- **ਅਲਾਹਣੀਆਂ**=ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ, ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਕੀਰਨੇ ਕਰਨ ਤੇ ਵਿਰਲਾਪ ਜੋ ਨੈਣ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਾਣੀ ਦੇ ਮਰੇ ਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਭਾਵ ਮਿਰਤਕ ਵਿਰਲਾਪ=ਜੋ ਮੁਰਦੇ ਪਰ ਕਰਦੀ ਤੇ ਪਿਟਾਉਂਦੀ ਹੈ। **ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ** :- ਅਲਾਹਣੀਆਂ= ਸ਼ਲਾਘਾ-ਉਸਤਤ ਦੀ ਕਵਿਤਾ, ਉਹ ਗੀਤ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦੇ ਗੁਣ ਗਾਏ ਜਾਣ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਮੋਏ ਪ੍ਰਾਣੀ ਦੇ ਗੁਣ ਅਤੇ ਕਰਮ ਕਹਿ ਕੇ ਜੋ ਗੀਤ ਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਅਲਾਹਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਰੋਣ ਪਿੱਟਣ ਦੀ ਕੁਰੀਤੀ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦੇ ਥਾਂ ਰੱਬੀ ਬਾਣੀ ਜੋ ਭਾਣਾ ਮੰਨਣ ਵਿਚ ਸਹਾਇਕ ਹੋਵੇ। ਉਸ ਦਾ ਪਰਮ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਵਡਹੰਸ ਰਾਗ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਅਲਾਹਣੀਆਂ ਦਾ ਇਹ ਦੂਜਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਜੋ ਮੁਖਵਾਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਹਜ਼ੂਰ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ :—

ਆਵਹੁ ਮਿਲਹੁ ਸਹੇਲੀਹੋ ਸਚੜਾ ਨਾਮੁ ਲਏਹਾਂ ॥

ਹੇ ਜਗਿਆਸੂ ਰੂਪ ਸਹੇਲੀਹੋ=ਸਖੀਓ ਮੈਨੂੰ ਆ ਕੇ, ਮਿਲਹੁ=ਮਿਲਣਾ ਕਰੋ ਅਸੀਂ ਰਲ ਕੇ ਸਚੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਨਾਮ ਲੈਣਾ ਕਰੀਏ।

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

ਰੋਵਹ ਬਿਰਹਾ ਤਨ ਕਾ ਆਪਣਾ ਸਾਹਿਬੁ ਸੰਮ੍ਾਲੇਹਾਂ ॥

ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਦੇ ਤਨ=ਨਾਲੋਂ ਜੋ ਬਿਰਹਾ=ਵਿਛੋੜਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਰੋਣਾ ਕਰੀਏ। ਵਾ ਜੈਸੇ ਦੇਹ ਨਾਲੋਂ ਜੀਵ ਦਾ ਵਿਛੋੜਾ ਪੈਣ ਤੇ ਲੋਕੀਂ ਰੋਂਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਡੇ ਤਨ=ਸਰੀਰ ਦਾ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਨਾਲੋਂ ਕਿਉਂ ਵਿਛੋੜਾ ਪੈ ਗਿਆ ਹੈ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਰੋਈਏ ਭਾਵ ਉਸ ਵਿਛੋੜੇ ਦੀ ਨਵਿਰਤੀ ਲਈ ਯਤਨ ਕਰੀਏ, ਆਪਣੇ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਸੰਮ੍ਾਲੇ ਹਾਂ ਸੰਭਾਲਣਾ ਕਰੀਏ।

ਸਾਹਿਬੁ ਸਮ੍ਾਲਿਹ ਪੰਥੁ ਨਿਹਾਲਿਹ ਅਸਾ ਭਿ ਓਥੈ ਜਾਣਾ ॥

ਆਪਣੇ ਸਾਹਿਬੁ=ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਸਮ੍ਾਲਿਹ=ਚੇਤੇ ਕਰੇ ਤਾਂ ਇਹ ਜੀਵ ਭੀ ਉਸੇ ਪੰਥੁ=ਰਸਤੇ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲਿਹ=ਦੇਖ ਸਕਦਾ ਹੈ ਵਾ ਸਾਹਿਬੁ=ਮਾਲਕ ਦੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਸਮ੍ਾਲਿਹ=ਸੰਭਾਲਣਾ ਕਰੀਏ ਫਿਰ ਉਸ ਰਸਤੇ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲਿਹ=ਦੇਖਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਨੂੰ ਲੋਕੀ ਮਰ ਕੇ ਤੁਰੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਸੀਂ ਭੀ ਉਸੇ ਰਸਤੇ ਜਾਣਾ=ਤੁਰਨਾ ਹੈ। ਵਾ ਭਗਤੀ ਸਹਿਤ ਗਿਆਨ ਦੇ ਰਸਤੇ ਨੂੰ ਦੇਖ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਭੀ ਉਥੇ ਹੀ ਜਾਣਾ ਹੈ।

ਜਿਸ ਕਾ ਕੀਆ ਤਿਨ ਹੀ ਲੀਆ ਹੋਆ ਤਿਸੈ ਕਾ ਭਾਣਾ ॥

ਜਿਸ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਇਹ ਜੀਵ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਉਸੇ ਨੇ ਹੀ ਲੈ ਲਿਆ ਭਾਵ ਮਾਰ ਲਿਆ ਹੈ ਇਹ ਉਸੇ ਦਾ ਭਾਣਾ=ਹੁਕਮ ਹੀ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਜੋ ਤਿਨਿ ਕਰਿ ਪਾਇਆ ਸੁ ਆਗੈ ਆਇਆ ਅਸੀ ਕਿ ਹੁਕਮੁ ਕਰੇਹਾ ॥

ਜੋ ਤਿਨਿ=ਜੀਵ ਨੇ ਕਰਿ=ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਕਰਮ ਕਰਿਆ ਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਹੀ ਇਸ ਦੇ ਹੱਥ ਤੇ ਲੇਖ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਜੈਸਾ ਚੰਗਾ ਵਾ ਮੰਦਾ ਕਰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਹ ਜੀਵ ਦੇ ਅੱਗੇ ਫਲ ਭੁਗਤਾਉਣ ਲਈ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਤੇ ਕੀ ਹੁਕਮ ਕਰੀਏ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਦੁਖ ਨਾ ਦੇ, ਕੀਤੇ ਕਰਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਭੋਗਣਾ ਹੀ ਪਵੇਗਾ।

ਆਵਹੁ ਮਿਲਹੁ ਸਹੇਲੀਹੋ ਸਚੜਾ ਨਾਮੁ ਲਏਹਾ ॥੧॥

ਹੇ ਜਗਿਆਸੂ ਰੂਪ ਸਹੇਲੀਹੋ=ਸਖੀਓ ਆਵਹੁ=ਆਕੇ ਮਿਲਹੁ=ਮਿਲਣਾ ਕਰੋ ਅਸੀਂ ਰਲ ਮਿਲ ਕੇ ਸਚ ਨਾਮ ਦਾ ਚਿੰਤਨ ਕਰਨਾ ਕਰੀਏ।

ਮਰਣੁ ਨ ਮੰਦਾ ਲੋਕਾ ਆਖੀਐ ਜੇ ਮਰਿ ਜਾਣੈ ਐਸਾ ਕੋਇ ॥

ਹੇ ਲੋਕੋ ਮਰਣੇ ਨੂੰ ਮੰਦਾ=ਬੁਰਾ ਕਰਕੇ ਨਾ ਆਖੋ, ਜਿਵੇਂ ਗੁਰਮੁਖ ਜੀਵਤ ਭਾਵ ਤੋਂ ਮਰਦੇ ਹਨ ਜੇ ਕੋਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਰਣਾ ਜਾਨਣਾ ਕਰੇ।

ਸੇਵਿਹੁ ਸਾਹਿਬੁ ਸੰਮ੍ਰਥੁ ਆਪਣਾ ਪੰਥੁ ਸੁਹੇਲਾ ਆਗੈ ਹੋਇ ॥

ਆਪਣਾ ਸਾਹਿਬੁ=ਮਾਲਕ ਜੋ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ਨੂੰ ਸੇਵਿਹੁ=ਸੇਵਣਾ ਕਰੋ ਤਾਂ ਕਿ ਆਗੈ=ਪ੍ਰਲੋਕ ਦਾ ਪੰਥੁ=ਰਸਤਾ ਸੁਹੇਲਾ=ਸੌਖਾ ਹੋ ਜਾਵੇ।

ਪੰਥਿ ਸੁਹੇਲੈ ਜਾਵਹੁ ਤਾਂ ਫਲੁ ਪਾਵਹੁ ਆਗੈ ਮਿਲੈ ਵਡਾਈ ॥

ਜੇ ਉਸ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿਮਰਨ ਕਰੋਗੇ ਤਾਂ ਇਹ ਫਲ ਪਾਵਹੁ=ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋਗੇ ਕਿ ਪੰਥਿ ਸੁਹੇਲੈ=ਸੌਖੇ ਰਸਤੇ ਜਾਵੋਗੇ ਦੂਜਾ ਆਗੈ=ਪ੍ਰਲੋਕ ਵਿਚ ਵਡਾਈ=ਵਡਿਆਈ-ਜਸ ਮਿਲੇਗਾ। ਵਾ :-ਭਗਤੀ ਰੂਪੀ ਸੌਖੇ ਰਸਤੇ ਵਿਚ

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

ਜਾਵੋਗੇ ਤਾਂ ਗਿਆਨ ਫਲ ਨੂੰ ਪਾਵੋਗੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਲੋਕ ਵਿਚ ਵਡਾਈ=ਜਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਥਵਾ ਭਜਨ ਗਿਆਨ ਦੇ ਸੁਖਾਲੇ ਰਸਤੇ ਨੂੰ ਜਾਵੋਗੇ ਤਾਂ ਗਿਆਨ ਮੋਖ ਰੂਪ ਫਲ ਨੂੰ ਪਾ ਲਵੋਗੇ।

ਭੇਟੈ ਸਿਉ ਜਾਵਹੁ ਸਚਿ ਸਮਾਵਹੁ ਤਾਂ ਪਤਿ ਲੇਖੈ ਪਾਈ ॥

ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਰੂਪੀ ਭੇਟਾ ਦੇ ਸਿਉ=ਸਹਿਤ ਪ੍ਰਲੋਕ ਨੂੰ ਜਾਵਹੁ=ਜਾਓਗੇ ਤਾਂ ਸਚ ਸਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਾਵਹੁ=ਸਮਾਓਗੇ ਤਾਂ ਹੀ ਤੁਹਾਡੀ ਪਤਿ=ਆਬਰੋ ਲੇਖੇ ਵਿਚ ਪਵੇਗੀ।

ਮਹਲੀ ਜਾਇ ਪਾਵਹੁ ਖਸਮੈ ਭਾਵਹੁ ਰੰਗ ਸਿਉ ਰਲੀਆ ਮਾਣੈ ॥

ਹੇ ਜਗਿਆਸੂ ਰੂਪ ਇਸਤ੍ਰੀਓ ਮਹਲੀ=ਸਰੂਪ ਰੂਪ ਜਗ੍ਹਾ ਨੂੰ ਪਾਉਣਾ ਕਰੋ ਤਾਂ ਖਸਮੈ=ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਭਾ ਜਾਵੋਗੀਆਂ ਤੇ ਰੰਗ=ਪ੍ਰੇਮ ਵਾ ਅਨੰਦ ਸਹਿਤ ਰਲੀਆ=ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਮਾਣੈ=ਮਾਣੋ ਵਾ ਭੋਗੋਗੀਆਂ।

ਮਰਣੁ ਨ ਮੰਦਾ ਲੋਕਾ ਆਖੀਐ ਜੇ ਕੋਈ ਮਰਿ ਜਾਣੈ ॥੨॥

ਹੇ ਲੋਕੋ! ਮਰਨੇ ਨੂੰ ਮੰਦਾ=ਬੁਰਾ ਨਾ ਆਖੋ ਜੇ ਕੋਈ ਜੀਵਤ ਭਾ ਤੋਂ ਮਰਣਾ ਜਾਣੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਮਰਨਾ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਹੈ।

ਮਰਣੁ ਮੁਣਸਾ ਸੂਰਿਆ ਹਕੁ ਹੈ ਜੋ ਹੋਇ ਮਰਨਿ ਪਰਵਾਣੋ ॥

ਸੂਰਮੇ ਮੁਣਸਾ=ਮਨੁੱਖਾਂ ਦਾ ਮਰਣਾ ਹਕੁ=ਸੱਚ ਵਾ ਧਰਮ ਹੈ ਜੋ ਪਰਵਾਣ ਠੀਕ ਹੋ ਕੇ ਮਰਦੇ ਹਨ ਅਥਵਾ ਜੋ ਮਰ ਕੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਸੂਰੇ ਸੇਈ ਆਗੈ ਆਖੀਅਹਿ ਦਰਗਹ ਪਾਵਹਿ ਸਾਚੀ ਮਾਣੋ ॥

ਆਗੈ=ਪ੍ਰਲੋਕ ਵਿਚ ਸੂਰੇ=ਸੂਰਮੇ ਵਾ ਸੂਰਬੀਰ ਉਹ ਮਨੁੱਖ ਆਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸਚੀ ਸਤਸੰਗ ਦਰਗਾਹ ਵਿਚ ਮਾਣ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਦਰਗਹ ਮਾਣੁ ਪਾਵਹਿ ਪਤਿ ਸਿਉ ਜਾਵਹਿ ਆਗੈ ਦੂਖੁ ਨ ਲਾਗੈ ॥

ਜੋ ਸਤਸੰਗ ਰੂਪ ਦਰਗਾਹ ਵਿਚ ਮਾਣੁ=ਇੱਜ਼ਤ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਉਹ ਪਤਿ=ਇੱਜ਼ਤ ਦੇ ਸਿਉ=ਸਹਿਤ ਪ੍ਰਲੋਕ ਨੂੰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਪ੍ਰਲੋਕ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਮੁੜ ਫਿਰ ਜੰਮਣ ਮਰਣ ਵਾ ਨਰਕਾਂ ਦਾ ਦੁਖ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ।

ਕਰਿ ਏਕੁ ਧਿਆਵਹਿ ਤਾਂ ਫਲੁ ਪਾਵਹਿ ਜਿਤੁ ਸੇਵਿਐ ਭਉ ਭਾਗੈ ॥

ਜਦੋਂ ਇਕ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ਧਿਆਉਣਾ ਕਰੇ ਤਾਂ ਹੀ ਮਨੁੱਖਾਂ ਜਨਮ ਵਿਚ ਗਿਆਨ ਰੂਪੀ ਫਲ ਪਾਵੇਂਗਾ ਜਿਤੁ=ਜਿਸ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਭਉ=ਡਰ ਭਾਗੈ=ਦੌੜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਊਚਾ ਨਹੀ ਕਹਣਾ ਮਨ ਮਹਿ ਰਹਣਾ ਆਪੇ ਜਾਣੈ ਜਾਣੋ ॥

ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਊਚਾ=ਹੰਕਾਰ ਦਾ ਬਚਨ ਨਹੀਂ ਕਹਿਣਾ। ਮਨ ਵਿਚ ਹੀ ਜਰ ਕੇ, ਸਮਾਈ ਕਰਕੇ ਰਹਿਣਾ ਕਰੇ ਜੇ ਕੋਈ ਕੌੜਾ-ਫਿਕਾ ਬਚਨ ਕਹੇ ਤਾਂ ਮਨ ਵਿਚ ਸਹਾਰਨਾ ਕਰੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਪ ਹੀ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਜਾਣੀ ਜਾਣ, ਸਭ ਕੁਝ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਫਿਰ ਕਹਿਣ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਹੈ।

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

ਮਰਣੁ ਮੁਣਸਾਂ ਸੂਰਿਆ ਹਕੁ ਹੈ ਜੋ ਹੋਇ ਮਰਹਿ ਪਰਵਾਣੋ ॥੩॥

ਉਹਨਾਂ ਸੂਰਬੀਰ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦਾ ਮਰਨਾ ਹਕੁ=ਸਚ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਪਰਮਾਣਨੀਕ ਹੋ ਕੇ ਮਰਦੇ ਹਨ।

ਨਾਨਕ ਕਿਸ ਨੋ ਬਾਬਾ ਰੋਈਐ ਬਾਜੀ ਹੈ ਇਹੁ ਸੰਸਾਰੋ ॥

ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬਾਬਾ=ਹੇ ਭਾਈ! ਕਿਸ ਨੋ=ਕਿਸ ਮਰੇ ਹੋਏ ਨੂੰ ਰੋਈਐ=ਰੋਣਾ ਕਰੀਏ ਇਹ ਸੰਸਾਰ ਤਾਂ ਬਾਜੀਗਰ ਦੀ ਬਾਜੀ ਵਾਂਗ ਮਿਥਿਆ ਹੈ।

ਕੀਤਾ ਵੇਖੈ ਸਾਹਿਬੁ ਆਪਣਾ ਕੁਦਰਤਿ ਕਰੇ ਬੀਚਾਰੋ ॥

ਸਾਹਿਬ=ਮਾਲਕ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਆਪਣੇ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਸੰਸਾਰ ਵਾ ਪ੍ਰਪੰਚ ਨੂੰ ਆਪ ਹੀ ਵੇਖਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਆਪ ਹੀ ਕੁਦਰਤਿ=ਸ਼ਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਭ ਦਾ ਵੀਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਕੁਦਰਤਿ ਬੀਚਾਰੇ ਧਾਰਣ ਧਾਰੇ ਜਿਨਿ ਕੀਆ ਸੋ ਜਾਣੈ ॥

ਉਹ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਮਾਲਕ=ਕੁਦਰਤੀ=ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਆਪਣੀ ਕੁਦਰਤ ਦੁਆਰਾ ਸਭ ਦਾ ਵੀਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪ ਹੀ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਧਾਰਣ=ਮਰਿਯਾਦਾ ਵਿਚ ਧਾਰੇ=ਧਾਰਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੇ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਹ ਇਸ ਦਾ ਸਾਰਾ ਭੇਦ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਇਸ ਤੁਕ ਵਿਚ ਆਏ ਕੁਦਰਤ ਪਦ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਵੀਚਾਰ=**ਕੁਦਰਤਿ**= ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿਚ ਕੁਦਰਤਿ, ਅਰਬੀ ਵਿਚ ਕੁਦਰਤ=ਬਲ, ਤਾਕਤ, ਸ਼ਕਤੀ, ਮਾਇਆ ਅਥਵਾ ਕੁਦਰਤ ਉਹ ਜੋ ਰਚੀ ਗਈ, ਜੋ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪਾ ਗਈ।

ਆਪੇ ਵੇਖੈ ਆਪੇ ਬੂਝੈ ਆਪੇ ਹੁਕਮੁ ਪਛਾਣੈ ॥

ਆਪ ਹੀ ਗੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਰੂਪ ਹੋ ਕੇ ਆਪ ਹੀ ਸਭ ਦੀ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਸਮਝ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਥਵਾ ਜਗਿਆਸੂ ਹੋ ਕੇ ਪੁੱਛਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪ ਹੀ ਤਤ ਬੇਤਾ ਰੂਪ ਹੋ ਕੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪਛਾਣਦਾ ਹੈ। ਵਾ: ਆਪ ਹੀ ਗੁਰਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਦਾ ਹੈ ਆਪ ਹੀ ਜਗਿਆਸੂ ਰੂਪ ਹੋ ਕੇ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਵੇਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪ ਹੀ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪਛਾਣਦਾ ਹੈ।

ਜਿਨਿ ਕਿਛੁ ਕੀਆ ਸੋਈ ਜਾਣੈ ਤਾ ਕਾ ਰੂਪੁ ਅਪਾਰੋ ॥

ਜਿਸਨੇ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਕੀਆ=ਰਚਿਆ ਹੈ ਉਹ ਆਪ ਹੀ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਉਸਦਾ ਰੂਪ ਅਪਾਰੋ=ਪਾਰਾਵਾਰ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੈ ਅਥਵਾ- ਜਿਸਨੇ ਕੁਝ ਜਪ-ਤਪ ਭਜਨ ਸਿਮਰਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਹੀ ਉਸ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦਾ ਸਰੂਪ ਅਪਾਰੋ=ਬੇਅੰਤ ਹੈ ਅਥਵਾ ਜਿਸ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੇ ਸਭ ਕੁਝ ਭਾਵ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਹੀ ਸਭ ਦੇ ਦੁਖ-ਸੁਖ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਸਰੂਪ ਅਪਾਰੋ=ਪਾਰਾਵਾਰ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੈਂ।

ਨਾਨਕ ਕਿਸ ਨੋ ਬਾਬਾ ਰੋਈਐ ਬਾਜੀ ਹੈ ਇਹੁ ਸੰਸਾਰੋ ॥੪॥੨॥

ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬਾਬਾ=ਹੇ ਭਾਈ ਇਹ ਸੰਸਾਰ ਬਾਜੀਗਰ ਦੀ ਬਾਜੀ ਵਾਂਗ ਮਿਥਿਆ ਹੈ ਕਿਸ ਨੂੰ ਰੋਈਐ=ਰੋਣਾ ਕਰੀਏ।

ਯਥਾ— **ਬਾਜੀਗਰੀ ਸੰਸਾਰੁ ਕਬੀਰਾ ਚੇਤਿ ਢਾਲਿ ਪਾਸਾ ॥** [ਆਸਾ ਕਬੀਰ ਜੀ, ਅੰਗ ੪੮੨]

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖ਼ਾਲਸਾ॥ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫ਼ਤਹ॥

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

ਮੁਖਵਾਕ ਨੰਬਰ ੩੮ [ਆਦਿ ਅੰਗ ੫੮੧]

ਵਡਹੰਸੁ ਮਹਲਾ ੧ ॥ ਬਾਬਾ ਆਇਆ ਹੈ ਉਠਿ ਚਲਣਾ ਇਹੁ ਜਗੁ ਝੂਠੁ ਪਸਾਰੋਵਾ ॥ ਸਚਾ ਘਰੁ ਸਚੜੈ ਸੇਵੀਐ ਸਚੁ ਖਰਾ ਸਚਿਆਰੋਵਾ ॥ ਕੂੜਿ ਲਬਿ ਜਾਂ ਥਾਇ ਨ ਪਾਸੀ ਅਗੈ ਲਹੈ ਨ ਠਾਓ ॥ ਅੰਤਰਿ ਆਉ ਨ ਬੈਸਹੁ ਕਹੀਐ ਜਿਉ ਸੁੰਞੈ ਘਰਿ ਕਾਓ ॥ ਜੰਮਣੁ ਮਰਣੁ ਵਡਾ ਵੇਛੋੜਾ ਬਿਨਸੈ ਜਗੁ ਸਬਾਏ ॥ ਲਬਿ ਧੰਧੈ ਮਾਇਆ ਜਗਤੁ ਭੁਲਾਇਆ ਕਾਲੁ ਖੜਾ ਰੂਆਏ ॥੧॥ ਬਾਬਾ ਆਵਹੁ ਭਾਈਹੋ ਗਲਿ ਮਿਲਹ ਮਿਲਿ ਮਿਲਿ ਦੇਹ ਆਸੀਸਾ ਹੇ ॥ ਬਾਬਾ ਸਚੜਾ ਮੇਲੁ ਨ ਚੁਕਈ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੀਆ ਦੇਹ ਅਸੀਸਾ ਹੇ ॥ ਆਸੀਸਾ ਦੇਵਹੋ ਭਗਤਿ ਕਰੇਵਹੋ ਮਿਲਿਆ ਕਾ ਕਿਆ ਮੇਲੋ ॥ ਇਕਿ ਭੂਲੇ ਨਾਵਹੁ ਥੇਹਹੁ ਥਾਵਹੁ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਸਚੁ ਖੇਲੋ ॥ ਜਮ ਮਾਰਗਿ ਨਹੀ ਜਾਣਾ ਸਬਦਿ ਸਮਾਣਾ ਜੁਗਿ ਜੁਗਿ ਸਾਚੈ ਵੇਸੇ ॥ ਸਾਜਨ ਸੈਣ ਮਿਲਹੁ ਸੰਜੋਗੀ ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਖੋਲੇ ਫਾਸੇ ॥੨॥ ਬਾਬਾ ਨਾਂਗੜਾ ਆਇਆ ਜਗ ਮਹਿ ਦੁਖੁ ਸੁਖੁ ਲੇਖੁ ਲਿਖਾਇਆ ॥ ਲਿਖਿਅੜਾ ਸਾਹਾ ਨਾ ਟਲੈ ਜੇਹੜਾ ਪੁਰਬਿ ਕਮਾਇਆ ॥ ਬਹਿ ਸਾਚੈ ਲਿਖਿਆ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਬਿਖਿਆ ਜਿਤੁ ਲਾਇਆ ਤਿਤੁ ਲਾਗਾ ॥ ਕਾਮਣਿਆਰੀ ਕਾਮਣ ਪਾਏ ਬਹੁ ਰੰਗੀ ਗਲਿ ਤਾਗਾ ॥ ਹੋਛੀ ਮਤਿ ਭਇਆ ਮਨੁ ਹੋਛਾ ਗੁੜੁ ਸਾ ਮਖੀ ਖਾਇਆ ॥ ਨਾ ਮਰਜਾਦੁ ਆਇਆ ਕਲਿ ਭੀਤਰਿ ਨਾਂਗੋ ਬੰਧਿ ਚਲਾਇਆ ॥੩॥ ਬਾਬਾ ਰੋਵਹੁ ਜੇ ਕਿਸੈ ਰੋਵਣਾ ਜਾਨੀਅੜਾ ਬੰਧਿ ਪਠਾਇਆ ਹੈ ॥ ਲਿਖਿਅੜਾ ਲੇਖੁ ਨ ਮੇਟੀਐ ਦਰਿ ਹਾਕਾਰੜਾ ਆਇਆ ਹੈ ॥ ਹਾਕਾਰਾ ਆਇਆ ਜਾ ਤਿਸੁ ਭਾਇਆ ਰੁੰਨੇ ਰੋਵਣਹਾਰੇ ॥ ਪੁਤ ਭਾਈ ਭਾਤੀਜੇ ਰੋਵਹਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਅਤਿ ਪਿਆਰੇ ॥ ਭੈ ਰੋਵੈ ਗੁਣ ਸਾਰਿ ਸਮਾਲੇ ਕੋ ਮਰੈ ਨ ਮੁਇਆ ਨਾਲੇ ॥ ਨਾਨਕ ਜੁਗਿ ਜੁਗਿ ਜਾਣ ਸਿਜਾਣਾ ਰੋਵਹਿ ਸਚੁ ਸਮਾਲੇ ॥੪॥੫॥

ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਰਾਗ ਵਡਹੰਸ ਵਿਚ ਪਹਿਲੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਭੀ ਅਲਾਹਣੀਆਂ ਨਾਮੇ ਬਾਣੀ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਹੈ। ਅਲਾਹਣੀਆਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਮੁਖਵਾਕ ਨੰਬਰ=੩੭ ਤੇ ਪੜ੍ਹੋ ਇਸ ਥਾਂ ਤੇ ਕੇਵਲ ਆਏ ਮੁਖਵਾਕ ਦੇ ਅਰਥ ਹੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਬਾਬਾ ਆਇਆ ਹੈ ਉਠਿ ਚਲਣਾ ਇਹੁ ਜਗੁ ਝੂਠੁ ਪਸਾਰੋਵਾ ॥

ਬਾਬਾ=ਹੇ ਭਾਈ! ਜਗਤ ਵਿਚ ਜੋ ਭੀ ਆਇਆ ਹੈ ਉਸਨੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚੋਂ ਉਠ ਕੇ ਚਲਣਾ=ਤੁਰ ਜਾਣਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਜਗੁ=ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਪਸਾਰੋਵਾ=ਪਸਾਰਾ ਝੂਠੁ=ਮਿਥਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੁਕ ਵਿਚ ਆਏ ਬਾਬਾ ਪਦ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਵੀਚਾਰ :

ਬਾਬਾ—ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਫਾਰਸੀ ਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਇਕ ਨਹੀਂ ਅਨੇਕ ਭਾਵ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਪਿਤਾ, ਨਾਨਾ, ਦਾਦਾ, ਪਰਧਾਨ, ਸਰਦਾਰ, ਮਹੰਤ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਬਜੁਰਗ ਲਈ ਸਨਮਾਨ ਬੋਧਕ ਸ਼ਬਦ ਆਦਿ ਭਾਵ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਆਏ ਪਦ ਦਾ ਪ੍ਰਕਰਣ ਦੇਖ ਹੀ ਅਰਥ ਲਾਉਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਜੈਸਾ ਕਿ **ਘਰਿ ਘਰਿ ਬਾਬਾ ਗਾਵੀਐ ॥** *[ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ]* **ਜਾਹਰ ਪੀਰ ਜਗਤੁ ਗੁਰੁ ਬਾਬਾ ॥** *[ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ]* **ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਸਰਣਾਈ ॥** *[ਸੋਰਠਿ ਮਃ ੫, ਅੰਗ ੬੨੩]* ਇਹਨਾਂ ਤੁਕਾਂ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਪਦ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਹੋਇਆ ਸਿਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਦ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਵਰਤਿਆ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੈਸਾ ਕਿ :

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

ਬਾਬਾ ਜੈ ਘਰਿ ਕਰਤੇ ਕੀਰਤਿ ਹੋਇ॥ ਸੋ ਘਰੁ ਰਾਖੁ ਵਡਾਈ ਤੋਇ॥

[ਗਉੜੀ ਦੀਪਕੀ ਮਃ ੧, ਅੰਗ ੧੨]

ਹੇ ਬਾਬਾ=ਪਰਮੇਸ਼ਰ, ਸਰਬ ਦੇ ਪਿਤਾ! ਜਿਥੇ ਤੇਰਾ ਜਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਘਰ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਰੱਖ ਤਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਤੇਰੀ ਵਡਿਆਈ ਕਰੀਏ।

ਬਾਬਾ ਜਿਸੁ ਤੂ ਦੇਹਿ ਸੋਈ ਜਨੁ ਪਾਵੈ॥ [ਰਾਮਕਲੀ ਮਃ ੩, ਅੰਗ ੯੧੮]

ਹੇ ਬਾਬਾ=ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ! ਜਿਸਨੂੰ ਤੂ ਦੇਵੇਂ ਸੋਈ ਪੁਰਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਸ਼ਬਦ ਸੰਤਾਂ-ਮਹਾਂ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵੀ ਵਰਤਿਆਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜਿਵੇਂ—**ਬਾਬਾ ਬੋਲਤੇ ਤੇ ਕਹਾ ਗਏ॥** [ਆਸਾ ਕਬੀਰ ਜੀ, ਅੰਗ ੪੮੦]

ਜਿਸਨੂੰ ਅਸੀਂ ਬਾਬਾ=ਸੰਤ ਜੀ ਕਰਕੇ ਕਹਿੰਦੇ ਸੀ ਉਹ ਕਿਥੇ ਗਏ ਜੋ ਆਏ ਗਏ ਨੂੰ ਬਾਬਾ=ਸੰਤ ਜੀ ਕਹਿਕੇ ਬੁਲਾਉਂਦੇ ਸੀ ਉਹ ਕਿਥੇ ਗਏ। ਚਿਟੇ ਦਾੜ੍ਹੇ ਵਾਲੇ, ਫਕੀਰ, ਸੁਤੰਤ੍ਰ, ਵੱਡਾ ਯਾ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਪੁਰਸ਼:

ਬਾਬਾ ਏਹੁ ਲੇਖਾ ਲਿਖਿ ਜਾਣੁ॥ [ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਃ ੧, ਅੰਗ ੧੬]

ਬਾਬਾ=ਹੇ ਭਾਈ

ਯਥਾ— **ਬਾਬਾ ਜੁਗਤਾ ਜੀਉ ਜੁਗਹ ਜੁਗ ਜੋਗੀ ਪਰਮ ਤੰਤ ਮਹਿ ਜੋਗੰ॥**

[ਆਸਾ ਮਃ ੧, ਅੰਗ ੩੬੦]

ਹੇ ਭਾਈ ਜੁਗਾਂ—ਜੁਗਾਂ ਦੀਆਂ ਜੁਗਤਾਂ ਵਿਖੇ ਜੀਉ ਜੋਗੀ=ਜੁੜ ਰਿਹਾ ਸੀ ਹੁਣ ਪਰਮ ਤੱਤ ਵਿਖੇ ਜੋੜਿਆ ਹੈ। ਅਕਸਰ ਤੁਕਾਂ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਪਦ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿਚ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਕੇ ਆਯਾ ਹੈ ਤੇ ਮੁਰਾਦ ਹੇ ਭਾਈ ਤੋਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਸਚਾ ਘਰੁ ਸਚੜੈ ਸੇਵੀਐ ਸਚੁ ਖਰਾ ਸਚਿਆਰੋਵਾ॥

ਸਚਾ ਘਰ ਜੋ ਸਤਸੰਗ ਹੈ ਉਸ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਜੋ ਸਚੜੈ=ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ਸੇਵੀਐ=ਸਿਮਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਸੱਚ ਨੂੰ ਪਾ ਕੇ ਖਰਾ=ਚੰਗਾ ਸਚਿਆਰੋਵਾ=ਸਚ ਦਾ ਸਰੂਪ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਥਵਾ—ਸੱਚੇ ਨੂੰ ਪਾ ਕੇ ਖਰਾ=ਸਚਿਆਰ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਉਸਦਾ ਸਰੂਪ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕੂੜਿ ਲਬਿ ਜਾਂ ਥਾਇ ਨ ਪਾਸੀ ਅਗੈ ਲਹੈ ਨ ਠਾਓ॥

ਜਾਂ=ਜਿਹੜਾ ਕੂੜਿ=ਕੂੜੀ ਮਾਇਆ ਦੇ ਲਬਿ=ਲਾਲਚ ਕਰਕੇ ਸਤਸੰਗ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਹ ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਥਾਇ=ਜਗਾ ਨਹੀਂ ਪਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਅਗੇ ਜਾ ਕੇ ਮੁਕਤੀ ਰੂਪ ਠਾਓ=ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਪਾਵੇਗਾ।

ਅੰਤਰਿ ਆਉ ਨਾ ਬੈਸਹੁ ਕਹੀਐ ਜਿਉ ਸੁੰਞੈ ਘਰਿ ਕਾਓ॥

ਅੰਦਰ ਆ ਕੇ ਬੈਠ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਉਸਨੂੰ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਵਾ ਅੰਤਰ ਮੁਖ ਬਿਰਤੀ ਜੋੜ ਕੇ, ਆ ਕੇ ਬੈਠ ਇਉਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ, ਜੈਸੇ ਸੁੰਞੈ=ਖਾਲੀ ਘਰ ਵਿਚ ਕਾਓ=ਕਾਂ ਕੁਰਲਾ ਕੇ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਟੁੱਕੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪ ਸੁੰਞੇ ਘਰ ਵਿਚੋਂ ਜੀਵ ਕੁਰਲਾ ਕੇ ਤੁਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮੁਕਤ ਹੋਣ ਰੂਪ ਟੁਕੜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।

ਜੰਮਣੁ ਮਰਣੁ ਵਡਾ ਵੇਛੋੜਾ ਬਿਨਸੈ ਜਗੁ ਸਬਾਏ॥

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

ਜੰਮਣ ਅਤੇ ਮਰਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਵਿਛੋੜਾ=ਦੁੱਖ ਹੈ। ਇਸੇ ਵਿਛੋੜੇ=ਦੁਖ ਵਿਚ ਪੈ ਕੇ ਸਬਾਏ=ਸਾਰਾ ਜਗੁ=ਸੰਸਾਰ ਬਿਨਸੈ=ਨਾਸ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਲਬਿ ਧੰਧੈ ਮਾਇਆ ਜਗਤੁ ਭੁਲਾਇਆ ਕਾਲੁ ਖੜਾ ਰੂਆਏ ॥੧॥

ਮਾਇਆ ਦੇ ਲਬਿ=ਲੋਭ ਨੇ ਜਗਤੁ=ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਧੰਧਿਆਂ ਵਿਚ ਭੁਲਾ ਛਡਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਲ ਸਿਰ ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਰੂਆਏ=ਰੁਕੇ ਭਾਵ ਅਵਾਜਾਂ ਮਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਭਾਵ ਅਵਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਤਕੜਾ ਹੋ ਜਾ ਵਾ ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਨੇ ਕਾਲੁ-ਖੜਾਰੂ ਆਏ ਪਾਠ ਮੰਨ ਕੇ ਅਰਥ ਇਉਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਲ ਖਿਡਾਰੀ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛਾਲਾਂ ਮਾਰਦਾ ਆਏ=ਨੇੜੇ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਪਾਠ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਪਰ ਪੰਗਤੀ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਰਥ ਵਿਚ ਦੂਜਾ ਪਾਠ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਬਾਬਾ ਆਵਹੁ ਭਾਈਹੋ ਗਲਿ ਮਿਲਹ ਮਿਲਿ ਮਿਲਿ ਦੇਹ ਆਸੀਸਾ ਹੇ ॥

ਬਾਬਾ=ਬਜੁਰਗੋ ਭਾਈਹੋ=ਭਰਾਵੋ ਆ ਕੇ ਗਲ ਨਾਲ ਮਿਲੋ ਭਾਵ ਅਭੇਦ ਨਿਸਚੇ ਰੂਪ ਕੰਠ ਨਾਲ ਮਿਲੋ, ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ ਆਕੇ ਮਿਲੋ, ਸਰੀਰ ਵਾ ਮਨ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਅਸੀਸਾਂ ਦੇਵੋ।

ਬਾਬਾ ਸਚੜਾ ਮੇਲੁ ਨ ਚੁਕਈ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੀਆ ਦੇਹ ਅਸੀਸਾ ਹੇ ॥

ਸਚੇ ਬਾਬਾ=ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਮੇਲੁ=ਮਿਲਾਪ ਕਦੇ ਵੀ ਚੁਕੇ=ਦੂਰ ਨਾ ਹੋਵੇ ਭਾਵ ਕਦੇ ਵੀ ਉਸ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਵਿਛੋੜਾ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀਆਂ ਅਸੀਸਾਂ ਦੇਵੋ।

ਆਸੀਸਾ ਦੇਵਹੋ ਭਗਤਿ ਕਰੇਵਹੋ ਮਿਲਿਆ ਕਾ ਕਿਆ ਮੇਲੋ ॥

ਅਸੀਸਾਂ ਦੇਵਹੋ ਭਗਤਿ=ਭਗਤੀ=ਕਰੀਏ ਜੋ ਅੱਗੇ ਹੀ ਮਿਲੇ ਹੋਏ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕਿਆ=ਕੀ ਮੇਲਣਾ ਹੈ। ਵਾ-ਮਿਲਿਆਂ ਨਾਲ ਆਪ ਨੂੰ ਮੇਲੋ ਫਿਰ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਮਿਲੇਗਾ। ਵਾ ਤੁਸਾਂ ਮਿਲਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਦਾ ਹੋਰ ਕੀ ਲਾਭ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਦਾ ਇਹੋ ਲਾਭ ਹੈ, ਜੋ ਅਸੀਂ ਭਗਤੀ ਕਰੀਏ।

ਇਕਿ ਭੂਲੇ ਨਾਵਹੁ ਥੇਹਹੁ ਥਾਵਹੁ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਸਚੁ ਖੇਲੋ ॥

ਇਕ ਮਨਮੁਖ ਨਾਮ ਤੋਂ ਭੂਲੇ=ਭੁਲੇ ਹੋਏ ਹਨ ਤੇ ਸੰਗਤ ਰੂਪ ਥਾਵਹੁ=ਥਾਂ ਤੋਂ ਭੁਲੇ ਹੋਏ ਹਨ ਤੇ ਸਰੂਪ ਰੂਪ ਥੇਵਹੁ=ਥਾਂ ਤੋਂ ਭੁਲੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਜੋ ਗੁਰਮੁਖ ਗੁਰ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਕਮਾਈ ਕਰਦੇ ਹਨ ਇਹ ਸਚੀ ਖੇਲੋ=ਖੇਲ ਹੈ। ਇਹ ਖੇਲੋ=ਖੇਲਣਾ ਕਰੋ।

ਜਮ ਮਾਰਗਿ ਨਹੀ ਜਾਣਾ ਸਬਦਿ ਸਮਾਣਾ ਜੁਗਿ ਜੁਗਿ ਸਾਚੈ ਵੇਸੇ ॥

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦ ਸਮਾਇਆ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਜਮਾਂ ਦੇ ਮਾਰਗਿ=ਰਸਤੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਜਾਣਿਆ ਹੈ। ਜੁਗਿ-ਜੁਗਿ ਭਾਵ ਹੈ ਚਾਰੇ ਜੁਗਾਂ ਤੋਂ ਕਿਉਂਕਿ ਜੁਗ ਦਾ ਅਰਥ ਦੋ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ੨+੨=੪ ਸਤਿਜੁਗ, ਤ੍ਰੇਤਾ, ਕਲਜੁਗ ਦੁਆਪਰ। ਸਾਚੈ ਵੇਸੇ=ਵੇਸ ਭਾਵ ਸਰੂਪ ਵਾਲੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਭਾਵ ਜੰਮਨ ਮਰਨ ਤੋਂ ਰਹਿਤ।

ਸਾਜਨ ਸੈਣ ਮਿਲਹੁ ਸੰਜੋਗੀ ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਖੋਲੇ ਫਾਸੇ ॥੨॥

ਗੁਰੂ ਜੀ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸੰਜੋਗੀ ਹਨ ਗੁਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਮਾਤਾ ਦੇ ਗਰਭ ਦਾ ਸਾਜਨ=ਸੱਜਣ

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

ਹੈ ਅਤੇ ਪਰਲੋਕ ਦਾ ਸੈਣ=ਸਾਥੀ ਹੈ, ਉਸ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਨਾਲ ਮਿਲਣਾ ਕਰੋ। ਗੁਰਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ ਜਮਾਂ ਦੇ ਫਾਹੇ ਖੋਲ੍ਹ ਲਏ ਹਨ ਵਾ: ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਦੇ ਸੰਜੋਗੀ ਜੋ ਸੱਜਣ ਮਹਾਤਮਾ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੈਣ=ਨਾਲ ਮਿਲਣਾਂ ਕਰੋ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਹਾਤਮਾ ਨੇ ਗੁਰਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ ਮੋਹ ਦੇ ਫਾਹੇ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਬਾਬਾ ਨਾਂਗੜਾ ਆਇਆ ਜਗ ਮਹਿ ਦੁਖੁ ਸੁਖੁ ਲੇਖੁ ਲਿਖਾਇਆ ॥

ਬਾਬਾ=ਹੇ ਭਾਈ! ਜੀਵ ਨਾਂਗੜਾ=ਨੰਗਾ ਹੀ ਜਗ=ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ। ਜੈਸਾ ਲੇਖ ਮਥੇ ਤੇ ਲਿਖਾਇਆ=ਲਿਖਾ ਕੇ ਆਇਆ ਹੈ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਦੁਖ ਸੁਖ ਭੋਗਦਾ ਹੈ।

ਲਿਖਿਅੜਾ ਸਾਹਾ ਨਾ ਟਲੈ ਜੇਹੜਾ ਪੁਰਬਿ ਕਮਾਇਆ ॥

ਪੂਰਬਲੇ ਕਮਾਏ ਕਰਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮੱਥੇ ਤੇ ਲੇਖ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਤਨਾ ਚਿਰ ਜੀਉਣਾ ਹੈ ਇਤਨੀ ਇਸਦੀ ਵਡਿਆਈ ਹੋਣੀ ਹੈ। ਜਿੰਦਗੀ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਰੂਪ ਸਾਹਾ ਨਹੀਂ ਟਲਦਾ ਵਾ ਇਕ ਵੀ ਸਾਹ ਅਗੇ ਪਿਛੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

ਯਥਾ— **ਛਿਨਿ ਘਾਲੇ ਸਭ ਦਿਵਸ ਸਾਸ ਨਹ ਬਢਨ ਘਟਨ ਤਿਲੁ ਸਾਰ ॥**

[ਗਉ: ਬਾਵਨ ਅਖਰੀ ਮः ੫, ਅੰਗ ੨੫੪]

ਬਾਹਰਲੇ-ਸੰਸਾਰੀ ਸਾਹੇ ਤਾਂ ਟਲ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਮੌਤ ਦਾ ਸਾਹਾ ਨਹੀਂ ਟਲ ਸਕਦਾ।
ਸਾਹਾ : ਦੇਸ਼ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿਚ=ਸੋ=ਆਹਨ ਤੋਂ ਸਾਹਾ ਭਾਵ ਵਿਆਹ ਦੀ ਥਿਤ ਤੇ ਸਮਾਂ।

ਬਹਿ ਸਾਚੈ ਲਿਖਿਆ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਬਿਖਿਆ ਜਿਤੁ ਲਾਇਆ ਤਿਤੁ ਲਾਗਾ ॥

ਬੈਠ ਕਰਕੇ ਸਚੇ ਨੇ ਆਪ ਹੀ ਲੇਖ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਜਿਤਨਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ=ਸੁਖ ਮਿਲਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਤਨਾ ਬਿਖਿਆ=ਦੁਖ ਮਿਲਣਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਪਾਸੇ ਕਰਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਨੇ ਲਾਇਆ ਹੈ ਉਸੇ ਪਾਸੇ ਇਹ ਜੀਵ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਕਾਮਣਿਆਰੀ ਕਾਮਣ ਪਾਏ ਬਹੁ ਰੰਗੀ ਗਲਿ ਤਾਗਾ ॥

ਕਾਮਣਿਆਰੀ=ਜਾਦੂ ਟੂਣੇ ਕਰਣ ਵਾਲੀ ਜੋ ਮਾਇਆ ਰੂਪ ਇਸਤਰੀ ਹੈ ਉਸਨੇ ਕਾਮਣਿ=ਜਾਦੂ ਵਾ ਟੂਣਾ ਪਾਉਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਦੂ ਕਰਕੇ ਜੀਵਾਂ ਦੇ ਗਲ ਵਿਚ ਤਿੰਨਾਂ ਗੁਣਾਂ ਵਾ ਮੋਹ ਰੂਪ ਬਹੁਤੇ ਰੰਗਾਂ ਦਾ ਧਾਗਾ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਹੋਛੀ ਮਤਿ ਭਇਆ ਮਨੁ ਹੋਛਾ ਗੁੜੁ ਸਾ ਮਖੀ ਖਾਇਆ ॥

ਇਸ ਧਾਗੇ ਦੇ ਅਸਰ ਕਰਕੇ ਜੀਵ ਦੀ ਚੰਗੀ ਹੋਸ਼ ਭੁਲ ਗਈ ਹੈ, ਮਤ ਵੀ ਹੋਛੀ=ਤੁਛ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਮਨ ਵੀ ਹੋਛਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੱਖੀ ਗੁੜ ਖਾਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਗੁੜ ਉਸਨੂੰ ਫੜ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਗਿਲੇ ਗੁੜ ਵਿਚ ਮੱਖੀ ਦੇ ਖੰਭ ਫਸ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਰੂਪ ਗੁੜ ਹੈ ਅਤੇ ਜੀਵ ਮੱਖੀ ਦੀ ਨਿਆਈਂ ਹੈ ਬਿਧ ਨਿਖੇਧ ਖੰਭ ਵਿਚੇ ਹੀ ਫਸ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਭੋਗਣ ਗਿਆ ਪਰ ਵਿਸ਼ੇ ਹੀ ਇਸ ਜੀਵ ਨੂੰ ਖਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।

ਯਥਾ— **ਭੁਗਤਾ ਜਾਨ ਭੋਗ ਮੈਂ ਭੋਗੇ ਉਲਟਾ ਭੋਗੋਂ ਭੋਗਿਓ ਮੋਹਿ ॥**

[ਵੈਰਾਗ ਸੱਤਕ ਅਧਿ ੨, ਸ੍ਵੈਯ ੯]

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

ਨਾ ਮਰਜਾਦੁ ਆਇਆ ਕਲਿ ਭੀਤਰਿ ਨਾਂਗੋ ਬੰਧਿ ਚਲਾਇਆ ॥੩॥

ਕਲਿ=ਝਗੜਾ ਰੂਪ ਜੋ ਸੰਸਾਰ ਹੈ ਇਸ ਵਿਚ ਜੀਵ ਨਾ ਮਰਜਾਦੁ=ਬੇ-ਮਰਿਆਦਾ ਭਾਵ ਨੰਗਾ ਆਇਆ ਹੈ ਭਾਵ ਕੋਈ ਲੰਗੋਟੀ ਤਹਮਤ ਆਦਿ ਨਹੀਂ ਪਹਿਨੀ ਹੋਈ ਸੀ। [ਤਹਮਤ=ਫਾਰਸੀ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ=ਤਹ+ਬੰਦ=ਸੰਗਯਾ-ਧੋਤੀ ਵਾ ਤਹ+ਮਦ=ਤੇੜ ਲਪੇਟਿਆ ਬਸਤਰ] ਨੰਗਾ ਹੀ ਪਰਲੋਕ ਨੂੰ ਬੰਨ ਕੇ ਚਲਾਇਆ=ਤੋਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਬਾਬਾ ਰੋਵਹੁ ਜੇ ਕਿਸੈ ਰੋਵਣਾ ਜਾਨੀਅੜਾ ਬੰਧਿ ਪਠਾਇਆ ਹੈ ॥

ਬਾਬਾ=ਹੇ ਭਾਈ! ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਰੋਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬੇਸ਼ੱਕ ਰੋ ਲਵੋ ਕਿਉਂਕਿ ਜਾਨੀਅੜਾ=ਪਿਆਰਾ ਜੀਵ ਬੰਧਿ=ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਪਰਲੋਕ ਨੂੰ ਪਠਾਇਆ=ਭੇਜਿਆ ਭਾਵ ਤੋਰਿਆ ਹੈ ਉਹ ਹੁਣ ਮੁੜਕੇ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਲੱਗਾ ਕਿਉਂਕਿ:

ਲਿਖਿਅੜਾ ਲੇਖੁ ਨ ਮੇਟੀਐ ਦਰਿ ਹਾਕਾਰੜਾ ਆਇਆ ਹੈ ॥

ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੇ ਦਰ ਦਾ ਸੱਦਾ ਆਇਆ ਹੈ; ਲਿਖੇ ਲੇਖ ਅਨੁਸਾਰ, ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਲੇਖ ਮੇਟਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਹਾਕਾਰਾ ਆਇਆ ਜਾ ਤਿਸੁ ਭਾਇਆ ਰੁੰਨੇ ਰੋਵਣਹਾਰੇ ॥

ਜਾਂ ਉਸਨੂੰ ਭਾਇਆ=ਚਾਹਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਹਾਕਾਰਾ=ਹੁਕਮ ਆਇਆ=ਆ ਪਹੁੰਚਾ ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤੂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਰੋਵਣਹਾਰੇ=ਰੋਣ ਵਾਲੇ ਸੰਬੰਧੀ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਪ੍ਰਾਣੀ ਨੂੰ ਰੁੰਨੇ=ਰੋਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੌਣ-ਕੌਣ ਰੋਏ ਉਹਨਾਂ ਸੰਬੰਧੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਨੇੜੇ ਦੇ ਸੰਬਧੀ:

ਪੁਤ ਭਾਈ ਭਾਤੀਜੇ ਰੋਵਹਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਅਤਿ ਪਿਆਰੇ ॥

ਪੁਤ=ਪੁੱਤਰ-ਬੇਟੇ ਭਾਈ=ਭਰਾ-ਵੀਰ ਭਾਤੀਜੇ=ਭਰਾ ਦੀ ਸੰਤਾਨ, ਭਰਾ ਦੇ ਬੇਟੇ ਅਤੇ ਅਤਿ=ਅਤਿਸੈ ਕਰਕੇ ਭਾਵ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੀਤਮ=ਸਨੇਹੀ ਜੀਵ ਦੇ ਮਰਨ ਤੋਂ ਰੋਂਦੇ ਹਨ।

ਭੈ ਰੋਵੈ ਗੁਣ ਸਾਰਿ ਸਮਾਲੇ ਕੋ ਮਰੈ ਨ ਮੁਇਆ ਨਾਲੇ ॥

ਭੈ=ਭੈਣ ਵੀ ਉਸਦੇ ਗੁਣ=ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਸਾਰਿ=ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਸਨ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਸਮਾਲੇ=ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੋਂਦੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਰੋਣ ਨੂੰ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਹੀ ਸੰਬੰਧੀ ਰੋਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਮੁਇਆ ਦੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਮਰਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਨੋਟ—ਭੈ ਦਾ ਅਰਥ ਜੋ ਭੈਣ ਕੀਤਾ ਹੈ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੇ ਮਹਾਨ ਵਿਦਵਾਨ ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਸੰਤ ਗਿਆਨੀ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੱਟੂ ਵਾਲੀਆਂ ਦੇ ਪਿਰਾਵਾਂ ਵਿਚ ੧੩੯ ਪੰਨੇ ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ਇਥੇ ਪਿੰਗਲ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਅਨੁਸਾਰ ਣਾਣਾ ਅਲੋਪ ਹੈ।

ਨਾਨਕ ਜੁਗਿ ਜੁਗਿ ਜਾਣ ਸਿਜਾਣਾ ਰੋਵਹਿ ਸਚੁ ਸਮਾਲੇ ॥੪॥੫॥

ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੁਗਾਂ ਜੁਗਾਂ ਵਿਚ ਉਸਨੂੰ ਸਿਜਾਣਾ=ਸਿਆਣਾ ਜਾਣੋ ਜੋ ਸਚੇ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਨੂੰ ਸਮਾਲੇ=ਚੇਤੇ ਕਰਕੇ ਵੈਰਾਗ ਵਿਚ ਰੋਵਹਿ=ਰੋਂਦਾ ਹੈ ਅਥਵਾ: ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦਾ ਭੈ ਧਾਰ ਕੇ ਉਸਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕਰਕੇ ਵੈਰਾਗ ਵਿਚ ਹੋਵੇ ਉਹ ਫੇਰ ਮਰਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਮਰਦਾ ਭਾਵ ਉਹ ਮਰਨ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਜੁਗਾਂ ਜੁਗਾਂ ਵਿਚ ਜਾਨਿ ਸਿ-ਜਾਣਾ=ਜਾਣੀ ਜਾਣ ਹੈ। ਜੋ ਸਚੇ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕਰਨ ਵਿਚ ਰੋਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਉਸਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਸੁਖ ਬਖਸ਼ਦਾ ਹੈ।

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖ਼ਾਲਸਾ॥ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫ਼ਤਹ॥

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com